

7. JUNI 1947

Jamstillingen for jordbruket

På en av våre nasjonale merkedager, 7. juni, var Norsk bonde- og småbrukarlag samlet til årsmøte i Bergen — det var i 1947, og Einar Gerhardsen talte. Han sa (Arbeiderbladets referat):

Tida er rik på muligheter for den som vil kritisere. For den enkelte kan det ofte se ut som det er skjedd stor urett, men sett fra samfunnets syns-

punkt fortøner det hele seg annerledes. I gjenreisningstida må og skal alle ha det vanskelig, for det er nemlig vi selv som må bygge opp igjen det som ble ødelagt. Det er ingen andre å legge disse byrdene på enn det norske folket. Det er en lykke at det har vært enighet om hovedlinjene i den økonomiske politikken — om stabiliseringslinjen. Dermed har det vært mulig å skape en del faste verdier og faktorer, fast rentenivå, pengeverdi og prisnivå. Og det er en hovedbetingelse for å kunne skape en rettferdig fordeling.

Vi bygger landet i et raskere tempo enn før. De varige verdier vi skaper i 1947, er dobbelt så store som i 1939, som var det beste året før krigen. Det kunne være fristende for styresmaktene å øke forbruket, men det er i pakt med folkets interesser og det beste i folkets ønsket, at vi går fram på samme linje som hittil.

Jordbruket er og vil alltid bli en av våre viktigste næringer. Derfor har det en avgjørende betydning for oss alle at jordbruket står sterkt. Ingen er mer oppmerksom på det enn regjeringen. Den agitasjon som føres mot regjeringen i jordbruksspørsmålene, er ikke alltid saklig. Regjeringen og enkelte av dens medlemmer tillegges meninger som de ikke har. Alle er enige om at vi skal ha jamstilling, men det er selvsagt ikke mulig å gjennomføre den med en gang.

Siden 1939 har lønningene økt med 194 prosent for landarbeiderne, 125 prosent for skogsarbeiderne og 163 prosent for fiskerne. For industriarbeiderne har lønningene økt med 50 prosent, mens leveomkostningene har økt med 60 prosent.

Kornprisene har økt med 95 prosent, matpotetene med 150 prosent, melk med 143 prosent og flesk med 174 prosent.

Verdien av denne statistikken må man vurdere, men det tjener ingen hensikt å benekte den utvikling som faktisk har funnet sted. Vi er tydeligvis på vei mot utjamning og jamstilling, men hvor langt det er igjen, er det ikke mulig for noen å si. Bønder og småbrukere ønsker, som det er blitt sagt, «mer penger og mindre slit». Det er forståelig, og saken ville være mye enklere om det var bare en gruppe i landet som hadde dette ønsket, men det gjelder flere grupper.

Rasjonaliseringskomitéen arbeider nå med en ny stor sak, nemlig bruksstørrelsen. Ikke to bruk i dette landet er like store, og hvert eneste har sine egne problemer. Men mange vanskeligheter kan forhåpentlig ryddes av veien, og jeg håper at komitéen snart kommer med en enstemmig innstilling.

Selv om det har vært en bred debatt om jordbruksspørsmålene, betyr ikke det at vi alltid har vært uenige, men det kan sies at vi ikke forstår

hverandre helt, og det er ille. Det kan iblant være delte meninger om hvordan det skal gjøres. En familie på et avsidesliggende bruk f. eks. som vil ha vei fram til bruket, plikter samfunnet å hjelpe så langt råd er. Men sier denne familien som så: Vi vil ikke være her på dette avsidesliggende bruket, fordi vi sliter oss i hjel for å leve, så plikter samfunnet å hjelpe denne familien over til et annet sted om det er mulig.

Veien fram for jordbrukerne som for oss andre er samarbeid. Vi må ta hver enkelt jordbrukssak opp til løsning, og med det for øye at jordbruket er en del av næringslivet i landet.